

„pro SÍŤ, pro KVALITU, pro RODINU“ aneb o dětech s dětmi

24. 4. 2019 – Ústí nad Labem, 30. 4. 2019 – Brno, 7. 5. 2019 –
Olomouc, 16. 5. 2019 - Pardubice, 20. 5. 2019 - Praha

Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní
ochrany dětí, MPSV

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Co děti potřebují a jak na ně nezapomenout?

Shrnutí výstupů projektu

Kristýna Jůzová Kotalová

Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí,
MPSV

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí

Realizace: 1. 1. 2016 – 30. 6. 2019

- **11 krajů KA1 + KA2 + KA3:** JMK, MSK, OLK, ZLK, VYS, SČK, PHA, PAK, KVK, ULK, KHK
- **8 krajů KA4:** MSK, OLK, VYS, SČK, PHA, PAK, KHK, JČ

Klíčová aktivita 1:

Podpora a rozvoj služeb v oblasti sociálně-právní ochrany dětí

Klíčová aktivita 2:

Monitorování a řízení kvality systému sociálně-právní ochrany dětí

Klíčová aktivita 3:

Celoživotní vzdělávání pracovníků a pracovníků OSPOD a pověřených osob

Klíčová aktivita 4:

Rozvoj náhradní rodinné péče

Klíčová aktivita 5:

Publicita projektu

2006

Systémové uchopení
transformace

Mezirezortní
koordinační skupina

www.clipart.me

2012

Národní strategie
ochrany práv dětí
Novela zákona SPOD

2019

Podpora systémových
změn v oblasti péče o
ohrožené děti, mladé lidi
a rodiny v ČR

2012

Systémová podpora
procesů transformace
systému péče o
ohrožené děti a rodiny

2016

Systémový rozvoj a
podpora nástrojů
sociálně-právní ochrany
dětí

Proč projekty?

systemové změny
legislativní změny
změna financování
vládní strategie
veřejné mínění

potřeby dětí a rodin
nabídka služeb
propojení aktérů
zdroje komunity
společenská
odpovědnost

Co nás ještě čeká?

- ✓ Dokončení výstupů
- ✓ Prezentace výstupů (průběžná)
- ✓ Kulaté stoly
- ✓ Krajské akce
- ✓ Závěrečné konference
- ✓ Osvětová kampaň
- ✓ Odborné články
- ✓ Distribuce výstupů
- ✓ Metodická podpora síťování

Projekt zaměřený na děti v ústavní péči

Podpora systémových změn v oblasti služeb péče o ohrožené děti, mladé lidi a rodiny v České republice

Cílem je podpořit individuální plánování práce s dětmi umístěnými v ústavní péči a jejich rodinami.

Spolupráce s krajskými úřady a OSPOD ORP.

3 klíčové aktivity:

- krajské modely sítí služeb
- revize min. 5 000 IPOD dětí v ústavech
- návštěvy min. 200 ústavních zařízení.

Realizace projektu 2019–2022.

DĚKUJI ZA POZORNOST!

www.pravonadetstvi.cz

Kristýna Jůzová Kotalová

kristyna.kotalova@mpsv.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Podpora a rozvoj služeb v oblasti SPOD - podpora síťování služeb na lokální úrovni

Štěpán Bolf

Simona Zatloukalová

Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí,
MPSV

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Podpora a rozvoj služeb

v oblasti sociálně-právní ochrany dětí

zdroj: <https://www.radioteka.cz>

← ↓ ↓ ↘

SÍŤOVÁNÍ PREVENCE INOVACE Interaktivní katalog

Inovativní
služby

Služby na
podporu
ohrožených
rodin s dětmi

Preventivní služby na
podporu rodin s dětmi

**Pro to, aby bylo možné zachovat dětem
přirozené prostředí vlastní rodiny, je třeba
maximálně posílit a propojit podpůrné služby.**

SÍŤOVÁNÍ SLUŽEB

základní pojmy

Co je **SÍŤ SLUŽEB**?

(nejen sociální služby)

Obr. 1

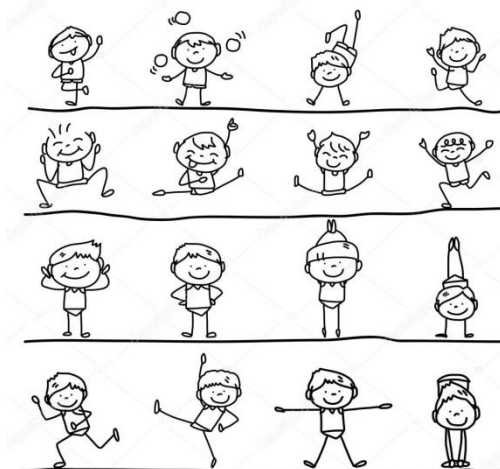
Kdo jsou **AKTÉŘI**?

(nejen pravomoci, ale i role)

Obr. 2

Kdo je **CÍLOVÁ SKUPINA**?

(všechny děti, nejen ohrožené)

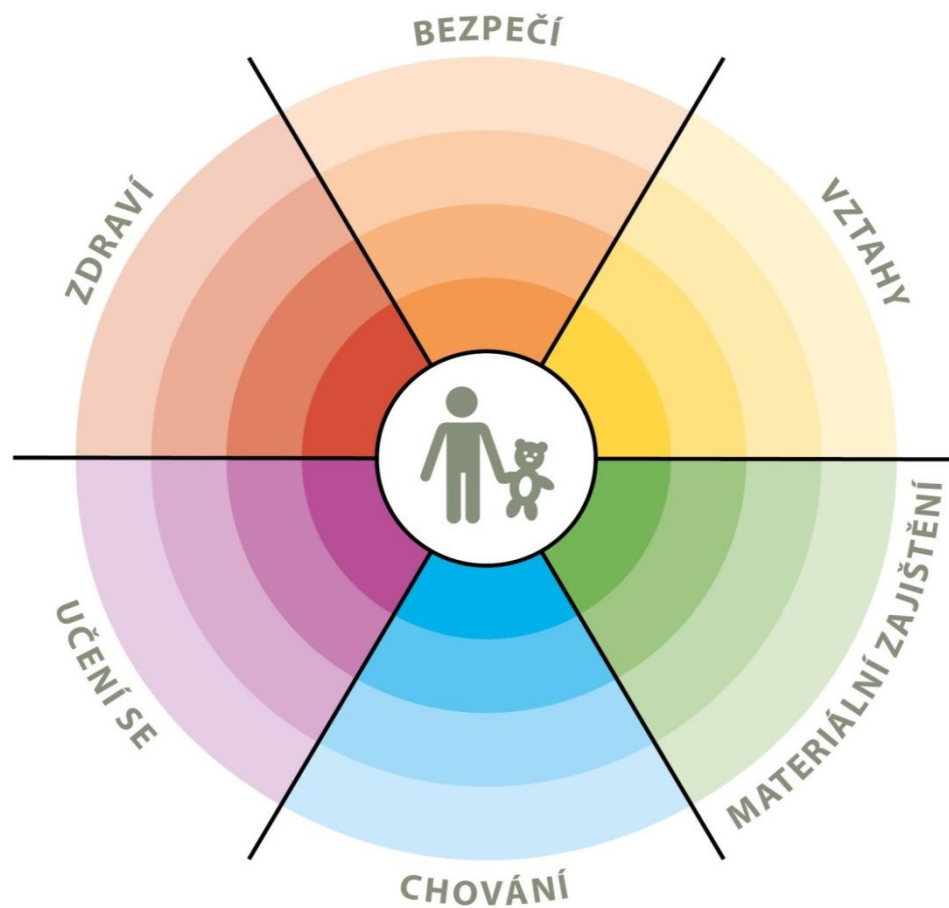
Obr. 3

Zdroj obr. 1: <https://cz.depositphotos.com/>

Zdroj obr. 2: <https://www.ebay.co.uk/>

Zdroj obr. 3: <https://www.istockphoto.com/>

ÚROVNĚ PODPORY DÍTĚTE A RODINY Z HLEDISKA JEJICH POTŘEB

Úrovně podpory:

- aktéři přímé podpory dítěte
- aktéři přímé podpory rodiny
- aktéři širší podpory
- podpora v rámci komunity

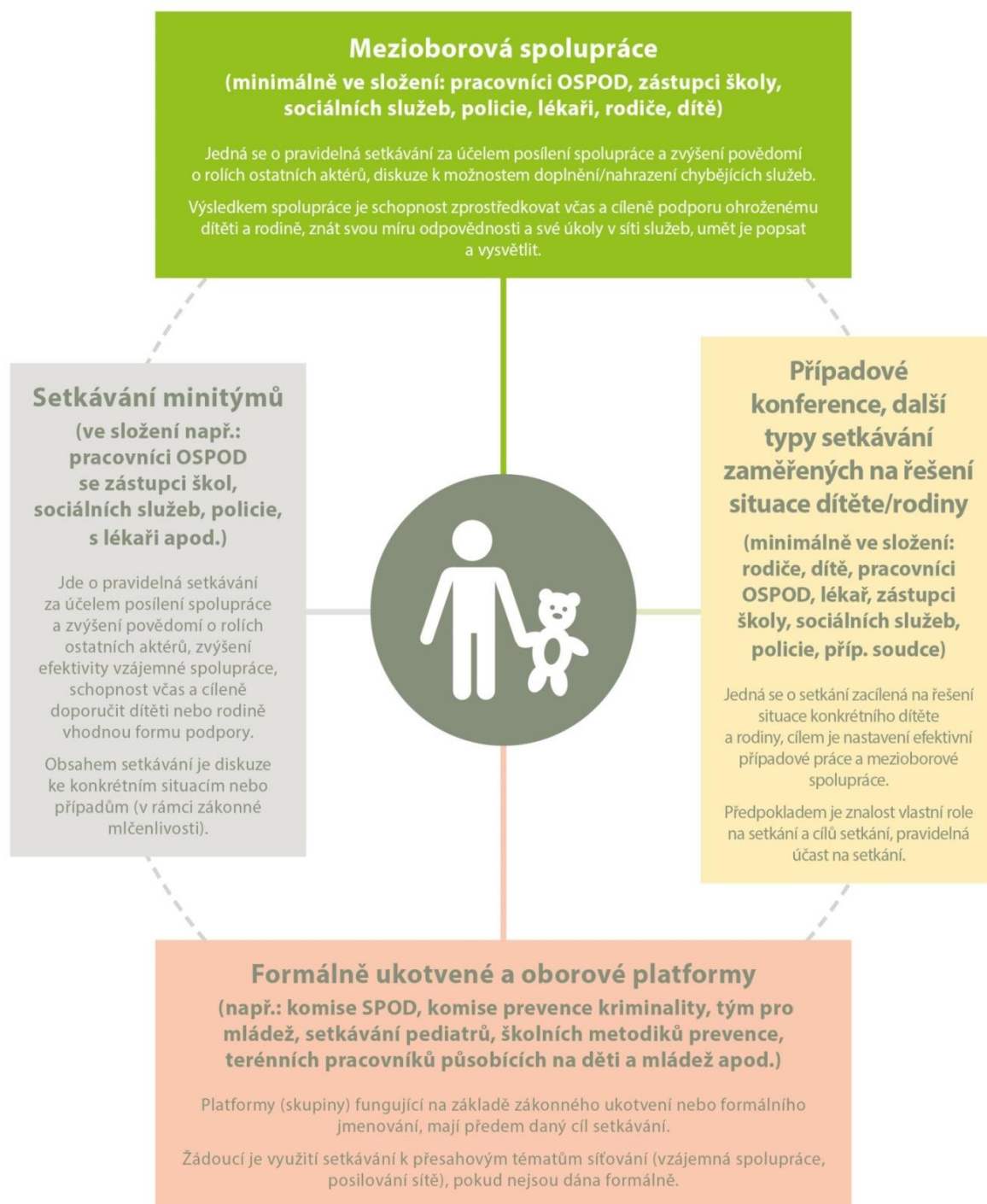

**Kdo a jak je schopen naplnit potřeby dětí
a rodin žijících v tomto regionu?**

OPTIMÁLNÍ SÍŤ SLUŽEB PRO DĚTI A JEJICH RODINY

		ÚROVNĚ PODPORY			
		aktéři přímé podpory dítěte	aktéři přímé podpory rodiny	aktéři širší podpory	podpora v rámci komunity
POTŘEBY DÍTĚTE	VZTAHY žít v bezpečném vztahu k sobě, k rodině a komunitě, být přijímán	- psycholog, psychiatr - svěpomocná skupina - nizkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM), terénní pracovník - metodik primární prevence, školní metodik prevence - programy pro třídní kolektivy - inkluzivní programy - školní psycholog - výchovný poradce - učitel, vychovatel - služby náhradní rodinné péče (např. kontakt s rodinou) - sociální pracovník pobytového zařízení - sociálně-aktivizační služba pro rodiny s dětmi (SAS) - krizové centrum - orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)	- rodinné centrum - rodinná poradna - rodinné konference - mediace - SAS - NZDM - OSPOD	- volnočasové aktivity (sport, skaut, umělecké kroužky) - intervenční centrum - poradna pro oběti trestných činů	- komunitní centrum - komunitní akce - zázemi pro setkávání - sousedské spolky - svěpomocné skupiny
	BEZPEČÍ žít v bezpečí a stabilitě	- NZDM, terénní pracovník - kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek - volnočasové aktivity - krizové centrum - linka bezpečí - škola, školní poradenské pracoviště (ŠPP) - peer program - komunitní centrum - středisko výchovné péče (SVP) - ambulantní - zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP) - lékař - učitel - Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality - OSPOD	- SAS - NZDM, terénní pracovník - asistent prevence kriminality - krizová linka pro rodiče - osvěta - programy primární prevence - rodinné centrum - rodinná poradna - rodinné konference - intervenční centrum - rodičovská skupina - kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek - krizová respitní péče - program podpory sousedství - OSPOD	- Policie ČR, městská policie, asistent prevence kriminality - sociální pracovník na obci - poradna pro oběti trestných činů - starosta, samospráva - soud - specialista na prevenci na úrovni obce nebo kraje - integrovany záchraný systém	- dny sousedství - preventivní akce v obci - osvěta - bezpečná hřiště, prostor pro volnočasové aktivity
	ZDRAVÍ vyrůstat v celkové tělesné a duševní pohodě	- pediatr, pediatrická sestra - pečovatelská služba - raná péče - škola, školní programy podpory zdraví - NZDM, terénní pracovník - kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek - dětský psychiatr, psycholog - školní psycholog - dětský terapeut - OSPOD	- SAS - raná péče - kontaktní centrum, terénní program pro uživatele návykových látek - domácí sestra - psychiatri, psycholog pro dospělé - respitní služba - rodinná terapie - OSPOD	- nemocnice – dětské oddělení - pohotovost - specialisté – např. dětská chirurgie, ORL, apod. - poradna pro závislosti (AT poradna) - ozdravná léčebna	- preventivní akce na podporu zdraví - osvěta - dotace obce/kraje na akce na podporu zdraví (vitaminy, ovoce) nebo zlepšování životního prostředí - podpora sportu (zázemi)
	UČENÍ SE rozvíjet svůj potenciál, mít radost z poznávání a učení	- škola - sociální pedagog, školský sociální pracovník - výchovný poradce - pracovník primární prevence - NZDM, terénní pracovník - volnočasové aktivity - pedagogicko-psychologická poradna (PPP) - SVP - lékař - podpora školní přípravy (doučování) - asistent pedagoga - OSPOD	- PPP, SVP - SAS - rodinné centrum (výchova, učení) - sociální pedagog, školský sociální pracovník - školní psycholog - výchovný poradce - etoped, psycholog - OSPOD	- ŠPP - dům dětí a mládeže (DDM) - škola (přesah do komunity) - SVP	- zázemi pro vzdělávání (knihovny, prostory pro kroužky, poznávací stezky) - ocenění vzdělávání (učitelé, žáci, vědci) - kulturní akce - zahraniční spolupráce - dotace obce na pomůcky, dojíždění (do školy)
	CHOVÁNÍ znát hranice, dostat povzbuzení, učit se respektu k sobě i ostatním	- peer program - škola (práce s konkrétním dítětem) - asistent pedagoga - odborná poradenská pomoc (psycholog, etoped, psychiatr) - resocializační program - SVP - pobytová služba (krátkodobá) - probační a mediální služba (PMS) - OSPOD	- škola (poradenství, spolupráce s rodiči) - SAS - NZDM - rodičovské skupiny - SVP (poradenské/ambulantní služby) - asistované kontakty a předávání - OSPOD	- škola (klíma, práce s kolektivy, apod.) - volnočasové aktivity zaměřené na posilování zdravých vztahů (skaut, Sokol, sport) - církev - PMS, resocializační program - krizový pobyt	- sousedské a komunitní akce - BESIP
	MATERIÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ mít zajištěny základní potřeby, nemít hlad, mít dobré zázemí	- rodinné centrum - krizové centrum - materiální a potravinová pomoc - dům na půl cesty - ZDVOP - pobytová služba - OSPOD	- občanská poradna - důhová poradna - sociální pracovník obce - SAS - sociální rehabilitace - materiální a potravinová pomoc - právní pomoc - azylové bydlení - sociální bydlení - nadace a nadační fondy - OSPOD	- úřad práce - bytová koncepce města - komunitní akce - zázemi pro setkávání	- program obědy do škol - pracovní příležitosti obce

Modely spolupráce aktérů na úrovni obcí s rozšířenou působností

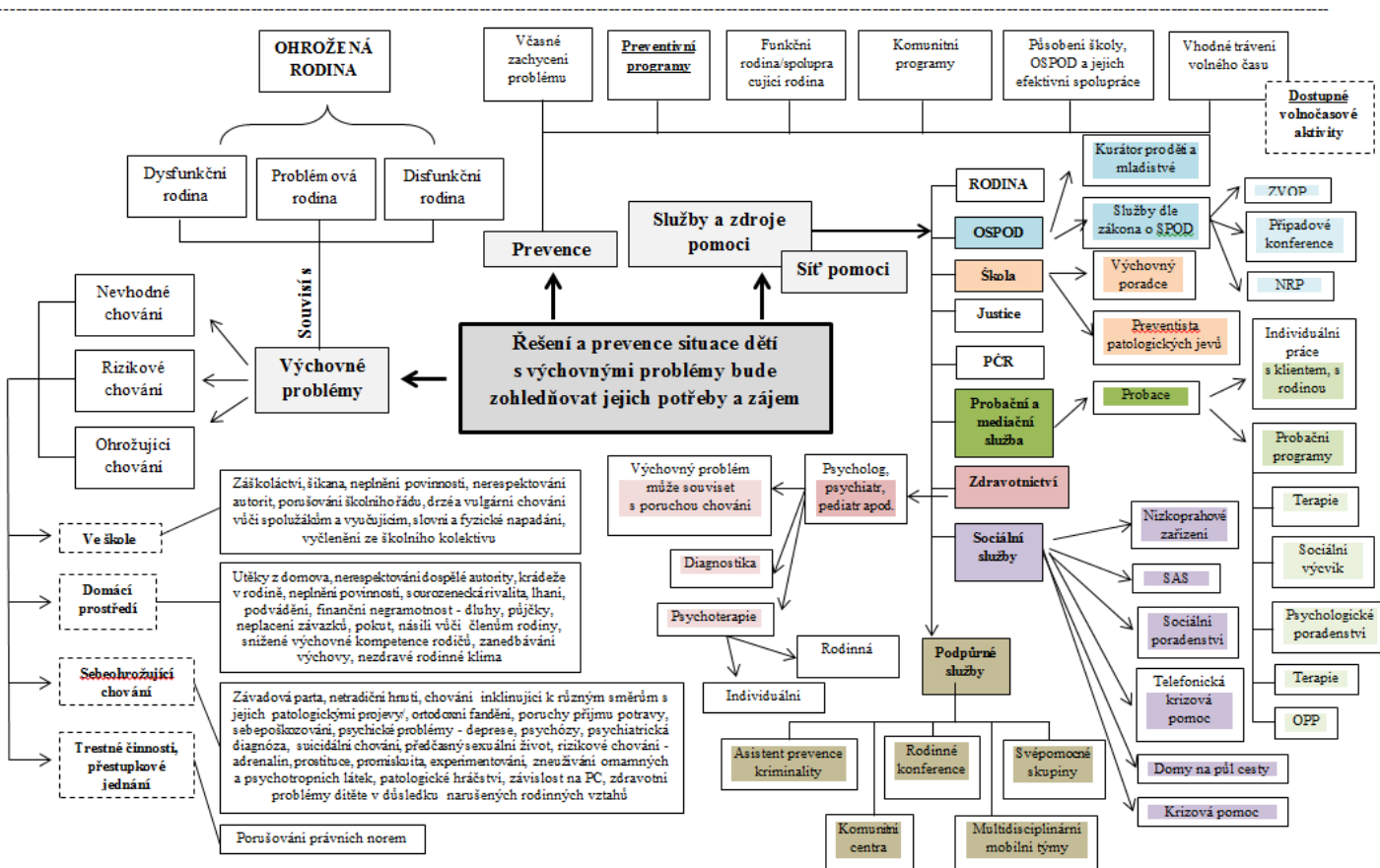

SÍTAŘ x SPIDERMAN SÍTAŘKA x SPIDERWOMAN

SÍŤ SLUŽEB PRO DĚTI

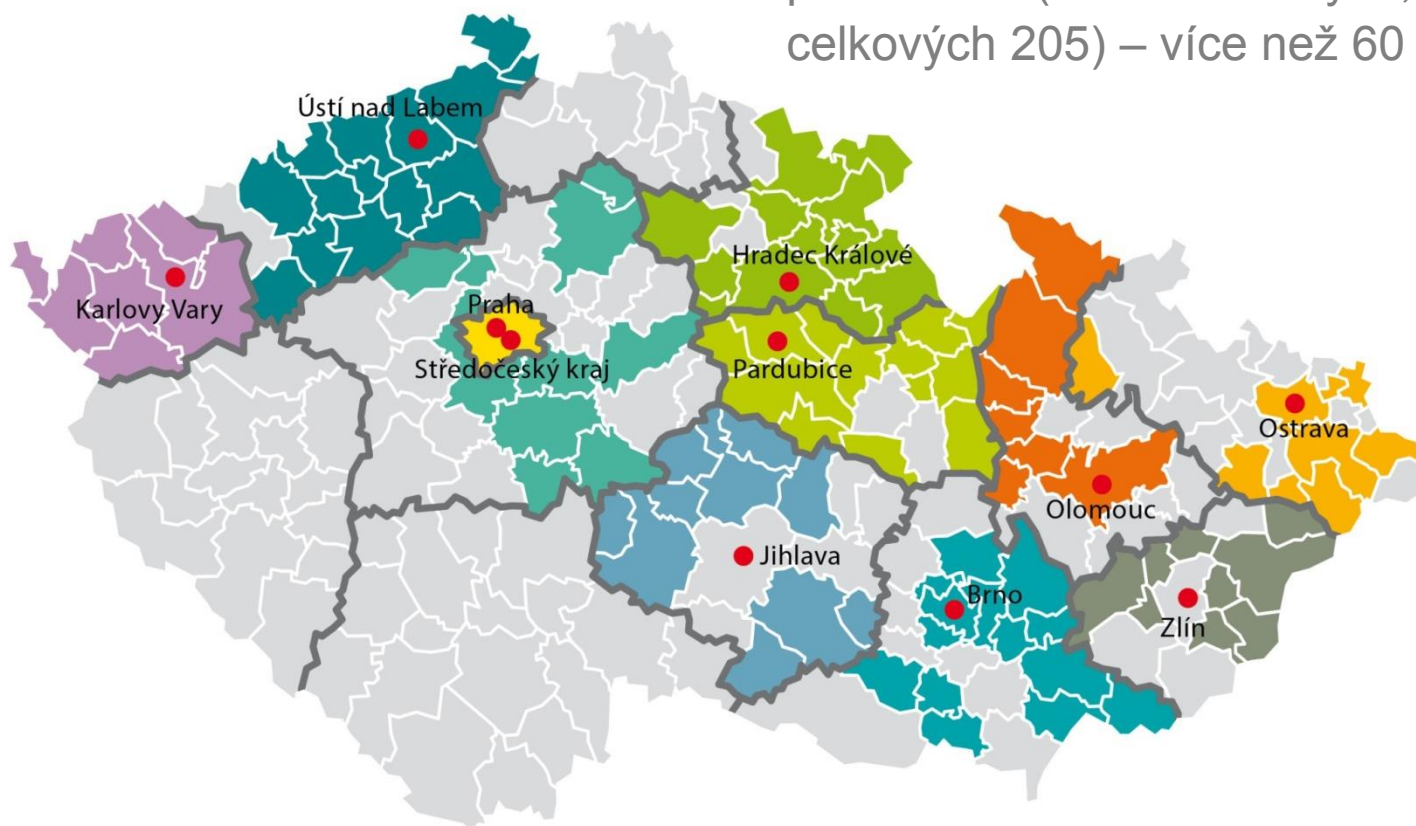

Zdroj:
<https://www.morphsuits.co.uk/spiderman-homecoming-morphsuit>

Rozsah síťování na lokální úrovni

11 zapojených krajů

126 zapojených obcí s rozšířenou působností (ze 162 možných, z celkových 205) – více než 60 %

PRŮBĚH PROCESU SÍŤOVÁNÍ

Seznámení se s lokalitou,
existujícími
platformami
a dokumenty.

(cca 1 měsíc)

**Zmapování
potřeb**
pracovníků
OSPOD a
dalších aktérů
místní sítě.

(cca 6 měsíců)

**Analýza potřeb
a dalších
zjištění,**
stanovení témat,
kterými se síť ať
bude zabývat.

(cca 1 měsíc)

**Strategie
síťování**

Stanovení cílů,
kroků,
naplánování
harmonogramu.

Následná
realizace,
průběžné
vyhodnocování
a mapování.

**Analýza místní
sítě služeb
a návrh její
optimální
podoby**

včetně
doporučení.
Udržitelnost
procesu
síťování.

Co konkrétního síťování přineslo do systému služeb pro rodiny a děti?

- identifikaci existujících kapacit k posílení místních sítí služeb ←
 - zvědomení rolí aktérů, posunutí hranic jejich činnosti ←
 - porozumění rolím ostatních aktérů sítě ←
 - včasnější identifikaci ohrožení dítěte ←
 - zlepšení koordinace podpory rodiny a dítěte ←
 - časovou a personální úsporu služeb ←
 - posílení preventivní složky služeb ←
 - profilaci služeb podle potřeb lokality a možností aktérů ←
 - vymezení toho, co v síti chybí (tzv. bílá místa) ←
- vyplnění bílých míst alternativními postupy, novými formami spolupráce ←
- přenesení části odpovědnosti zpět do komunity, využití místních zdrojů ←

**Včasnou a efektivní pomoc
dětem a rodině tam,
kde žijí.**

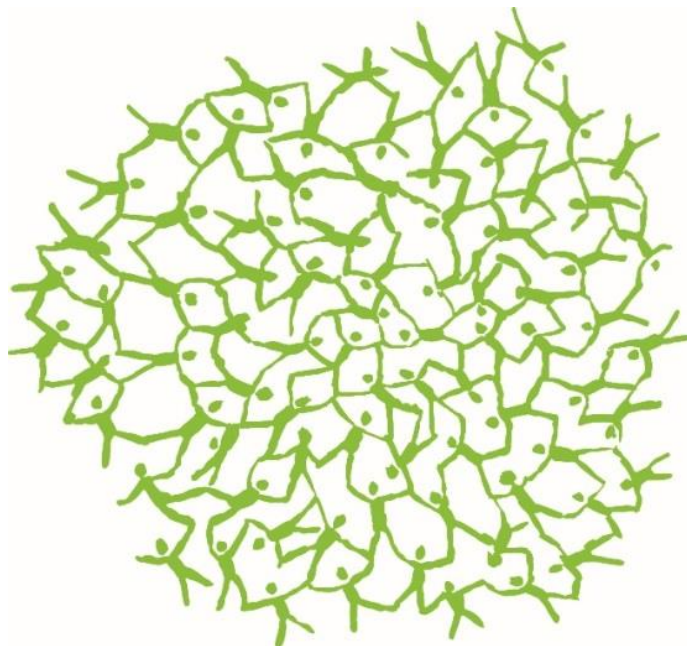
Udržitelnost aneb co bude se síťováním dál?

některé síťářky a síťáři se stanou součástí obecních či krajských úřadů, NNO, MAP/MAS

proces síťování bude koordinovat některý z aktérů, dochází k předávání know-how

Metodika síťování

„Průvodce síťováním služeb pro děti a jejich rodiny“

Z čeho se skládá?

2 části:

- I. Metodika lokálního síťování a práce a vedení lokálních síťů
- II. Metodika pro vytvoření minimální sítě služeb

Co obsahuje?

100 stran metodických postupů a dobrých praxí síťování

Kdy a kde ji seženete?

- dostupnost: červen 2019 (web Právo na dětství, tisk 700 kusů)
- distribuce: všechny OSPOD, další klíčová místa

DĚKUJEME ZA POZORNOST!

Štěpán Bolf

stepan.bolf@mpsv.cz

Simona Zatloukalová

simona.zatloukalova@mpsv.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Pomáháme včas? Preventivní služby pro rodiny s dětmi

Shrnutí výstupů – Prevence

Zdena Lejsková, Matouš Korbel

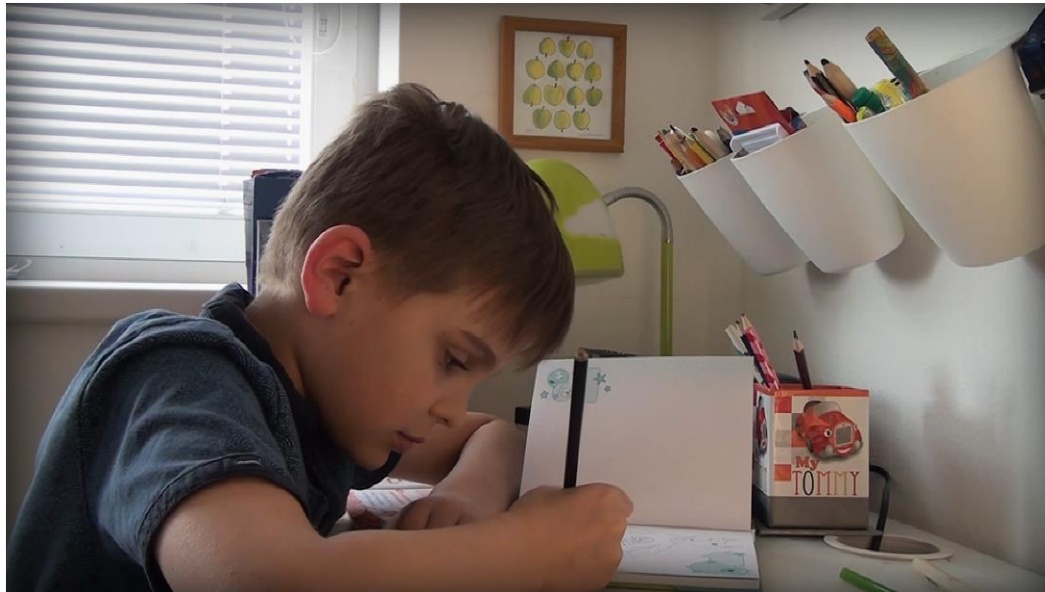
Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí,
MPSV

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Proč se zaměřit na preventivní služby pro rodiny s dětmi ?

Současný systém často neumožňuje pracovat s rodinou dříve, než dojde k ohrožení dítěte

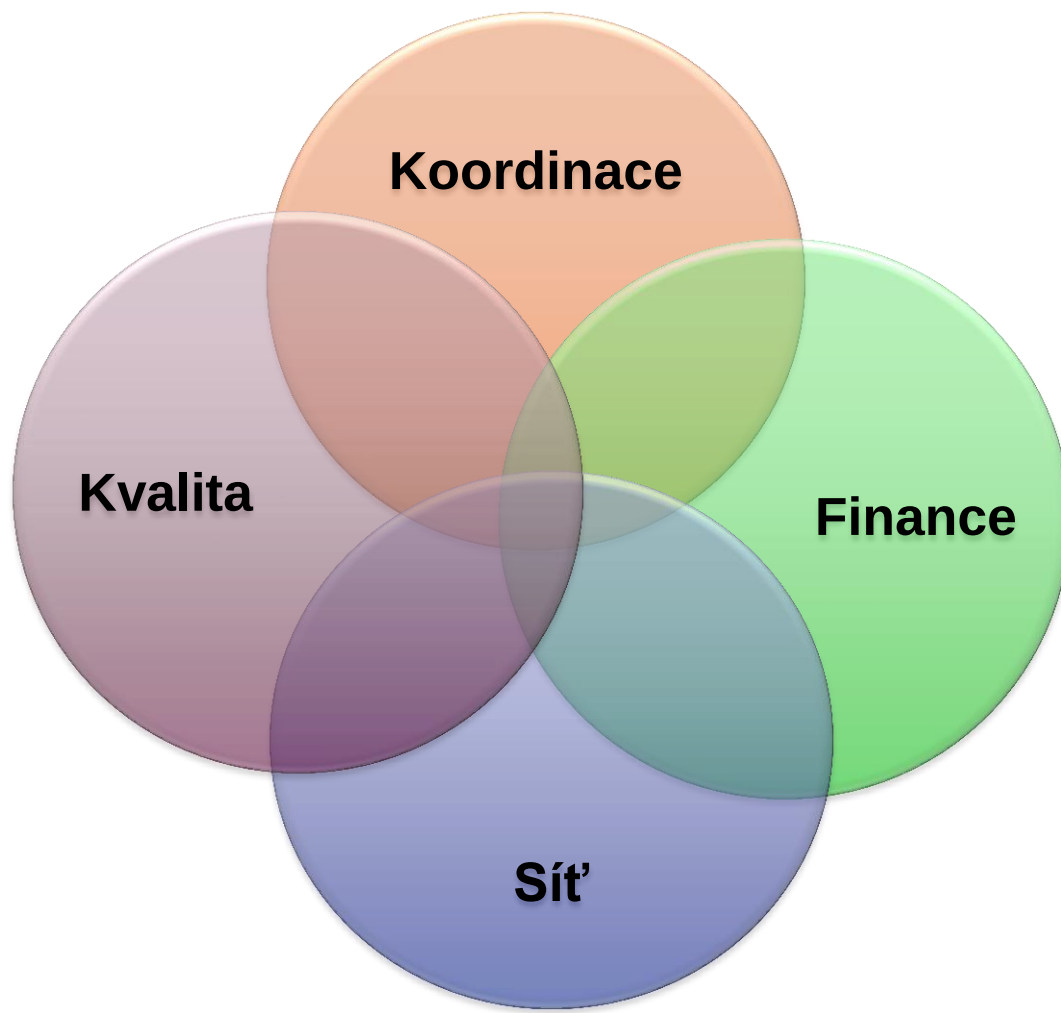
zaměření spíše na řešení důsledků než na eliminaci příčin

Mezi nejzávažnější důsledky patří vysoký počet odebíraných dětí z biologických rodin.

V roce 2017 bylo z péče rodičů odebráno celkem 3 766 dětí (MPSV)

Nedostatky v praxi preventivních služeb pro rodinu s dětmi

Definice preventivních služeb pro rodinu s dětmi

Preventivní služby

jako sektor organizovaných činností, které se sice liší v metodách, ale spojují je stejné cíle, tedy chtějí:

- napomáhat dítěti, primárně v rámci biologické či náhradní rodiny, ke zdárnému vývoji
- směřovat k uspokojení tomu odpovídajících potřeb dítěte
- současně předcházet všem formám ohrožení dítěte.

Aktéři služeb primární prevence

**patří k základním složkám systému péče o obyvatele státu, jsou svým
charakterem všeobecné a nízkoprahové**

**Rodinná, mateřská,
komunitní a polyfunkční
centra**

porodnice

**další aktéři širší
preventivní podpory**

**pediatr a zdravotní
sestra**

základní škola

mateřská škola

Příklady aktérů služeb sekundární prevence

jsou specifické a zaměřují se na konkrétní oblasti rizik

raná péče

NZDM

**rodinné a manželské
poradny**

klinický psycholog

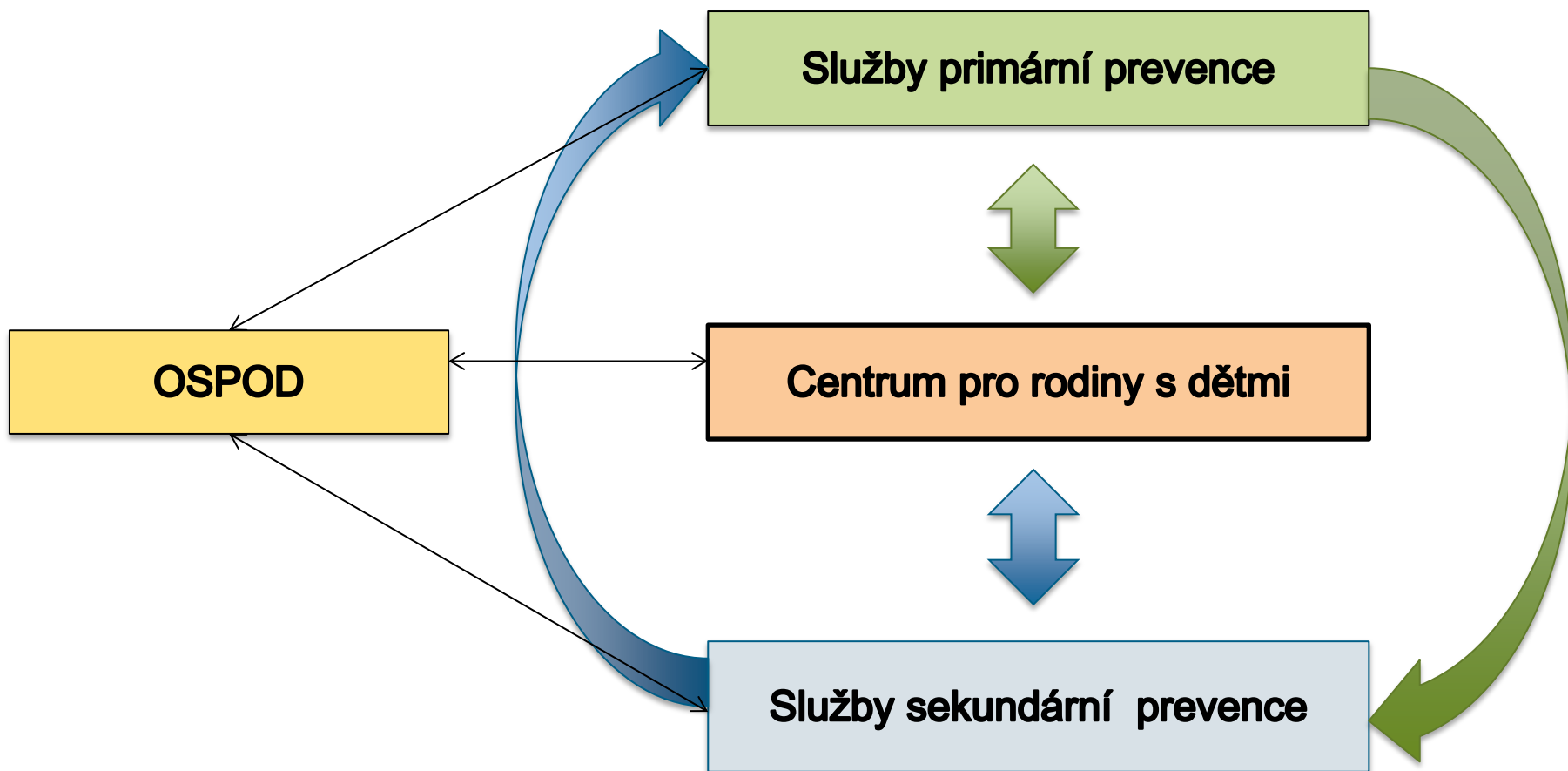
**sociální a jiné služby pro
rodiny s dětmi (např.
SAS)**

dětský psychiatr

**sociální služby pro
rodiny s dětmi se
specifickými potřebami**

**středisko výchovné
péče a školská
poradenská zařízení**

Model systému preventivních služeb

DĚKUJEME ZA POZORNOST

www.pravonadetstvi.cz

Zdena Lejsková

zdena.lejskova@mpsv.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Hledáme nové cesty Inovace v práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami

Shrnutí výstupů – Inovace

Pavel Houška

Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí,
MPSV

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

„Naše mládež miluje přepych. Nemá správné chování.
Neuznává autority a nemá úctu před stářím. Děti
odmlouvají rodičům, srkají při jídle a tyranizují své učitele.“

- Sókratés

Co to je inovace?

Technologická inovace

Zdroj: <https://www.aron-antik.cz/>

zdroj: <https://www.mobilmania.cz/>

Co to je inovace?

Sociální inovace

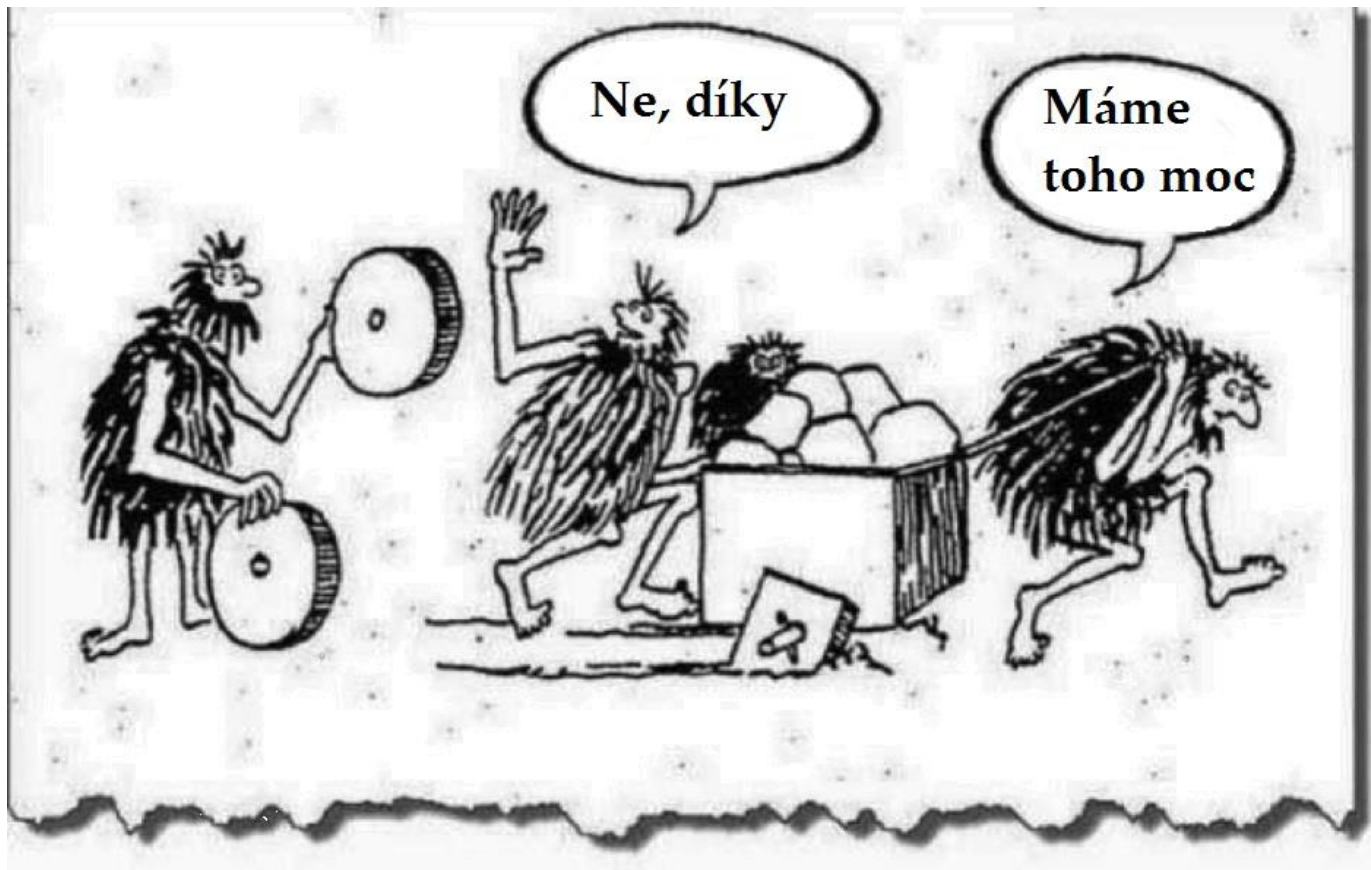
Zdroj: www.freepik.com

Zdroj: www.lifehack.com

Co to je inovace?

Inovace v praxi služeb pro ohrožené děti

Metodiky

Co jsme si mysleli, že vytvoříme?

JAK NA TO:

PROŘEZÁVÁNÍ ZOUBKŮ

ANO

NE

JAK NA TO:

STIMULACE MOZKU

DOBŘE

ŠPATNĚ

JAK NA TO:

ZKOUŠKA TEPLoty

ANO

NE

JAK NA TO:

ZVEDÁNÍ

ANO

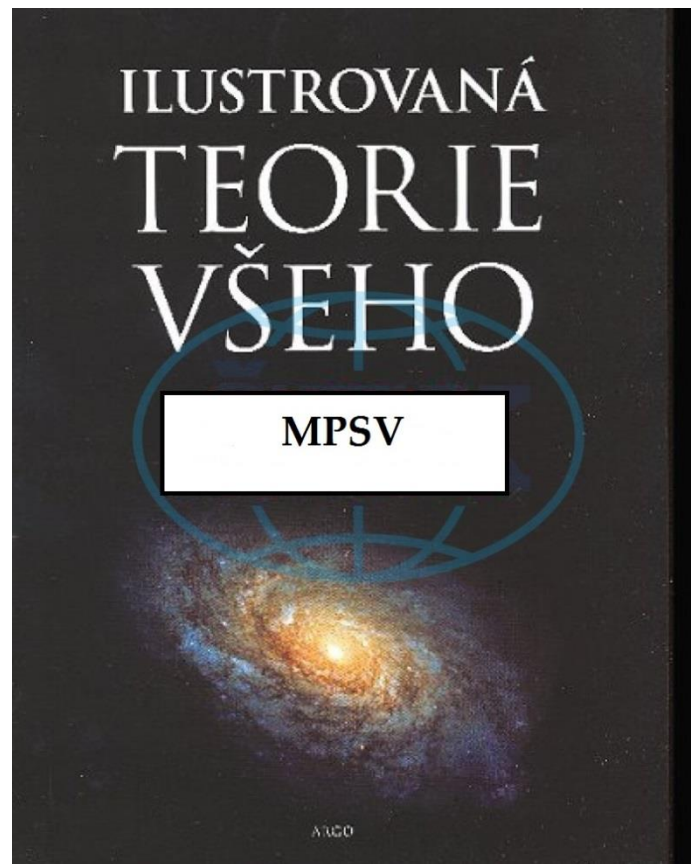

NE

Metodiky

Co jsem si myslel, že dostanete

Jak jsme podporovali inovace v projektu?

Výstupy

- Analýza současného stavu
- Principy pro-transformačního přístupu při poskytování služeb a návrh možných metod použitelných v jednotlivých tématech
- Výzva č. 76 – Inovativní služby pro ohrožené děti a rodiny
- Přehled inspirativní praxe z ČR zahraničí

Jak jsme podporovali inovace v projektu?

Témata metodik vycházející z analýzy současného stavu

1. *Koordinovaný průchod systémem*
2. *Měření dopadu služby a EBP*
3. *Participace*
4. *Rozvoj rodičovských kompetencí*
5. *Rodiče se zkušeností opakovaného odebrání dítěte z péče*
6. *Práce s bio rodinou dítěte v PP*
7. *Minimalizace dopadů rozvodu na dítě*
8. *Záškoláctví a podpora dítěte ve škole*
9. *Děti dlouhodobě umístěné v ÚV*
10. *Děti s rizikovými projevy chování*
11. *Děti a duševní zdraví*
12. *Děti, mládež a závislosti*

Inovovat může každý.

Základní principy inovativních přístupů a služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Výstupy

Co doopravdy dostanete?

- ✓ ***Analýza inovativních postupů a služeb pro děti a rodiny***
- ✓ ***Inovovat může každý. Základní principy inovativních přístupů a služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny***
- ✓ ***Inovace v práci s ohroženými dětmi a rodinami***
- ✓ ***Hledání nových cest. Komplexní přehled služeb pro ohrožené děti a jejich rodiny.***

DĚKUJI ZA POZORNOST!

www.pravonadetstvi.cz

Pavel Houška

pavel.houska@mpsv.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Kde hledat pomoc?

Interaktivní katalog služeb jevů a služeb pro rodiny s dětmi

Michal Šíp

Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí,
MPSV

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Interaktivní katalog jevů a služeb – jak vypadá?

Úvodní stránka

Co ohrožuje potřeby dítěte a rodiny?

Kde hledat pomoc?

Interaktivní katalog jevů a služeb pro rodiny a děti

Napište nám

O autorech

Slovník

**Co ohrožuje potřeby
dítěte a rodiny?**

Na koho se obrátit?

Uložte si svou obec

Hledat

Pokud si zde uložíte název obce, ve vybraných přehledech budou zobrazovány informace související s touto obcí.

Interaktivní katalog jevů a služeb – jak vypadá?

Úvodní stránka

Co ohrožuje potřeby dítěte a rodiny?

Kde hledat pomoc?

Interaktivní katalog jevů a služeb pro rodiny a děti

Napište nám

O autorech

Slovník

Home > Co jsou potřeby dítěte a rodiny?

Co jsou potřeby dítěte a rodiny?

Potřeby dětí jsou klíčovým východiskem pro určování, v jakých oblastech může být život dítěte pozitivně i negativně ovlivňován. Potřeby a jejich naplňování jsou klíčovým ukazatelem kvality a funkčnosti systému SPOD. Zřetel na naplňování potřeb dítěte by měl určovat způsoby řešení rizikových jevů, podobu optimální sítě subjektů pomoci a také principy, které se tyto subjekty snaží při své práci dodržovat. Výčet 6 hlavních potřeb je odvozen ze strukturovaného vyhodnocování situace dítěte a rodiny dle zákona č. 359/1999 Sb., o SPOD.

Na koho se obrátit?

Hlavní město Praha
Jihočeský kraj
Jihomoravský kraj
Karlovarský kraj
Kraj Vysočina

Královéhradecký kraj
Liberecký kraj
Moravskoslezský kraj
Olomoucký kraj
Pardubický kraj

Plzeňský kraj
Středočeský kraj
Ústecký kraj
Zlínský kraj

Interaktivní katalog jevů a služeb – k čemu slouží?

- Je elektronickou aplikací, která má přispět k zpřehlednění sítě aktérů zainteresovaných v oblasti sociálně-právní ochrany dětí (SPOD).
- Může přispět k porozumění příčin a důsledků nenaplňování potřeb dítěte a v neposlední řadě i ke kontextuálnímu vysvětlení pojmů: „inovace“, „prevence“ a „optimální síť služeb“.
- Přináší přehled služeb pro děti a jejich rodiny nejen z oblasti sociální, ale i školské, zdravotnictví, bezpečí, volného času a dalších.
- Katalog je primárně určen odborné veřejnosti z oblasti SPOD, ale zároveň je srozumitelný i pro širokou veřejnost, například rodiny s dětmi, které hledají konkrétní služby ve své lokalitě.

Interaktivní katalog jevů a služeb – co v něm najdete?

- Definice rizikových jevů a jejich stupně závažnosti
- Kazuistiky případů
- Přehledy legislativy
- Přehled doplňující literatury a metodických materiálů
- Definice aktérů pomoci
- Sítě pomoci u každého rizikového jevu
- Karty služeb vybraných aktérů a přehled dalších potenciálních aktérů pomoci

Interaktivní katalog jevů a služeb – kde a kdy ho najdete?

<http://www.pravonadetstvi.cz/>
(vrchní lišta)

Přístupný od 30. 6. 2019.